

ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΗΣ ΤΗΣ ΟΪΤΗΣ

ΕΛΘΩΣ ἐφθάσαμεν μετὰ πορείαν τριῶρον ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως Ἰπάτης, ὀδεύοντες ἐπὶ ἵππων δι' ἀτραπῶν βατῶν ἐν μέσῳ βραχῶδους ἐδάφους καὶ βραδύτερον ὑπὸ τὰς μακρὰς σκιάς πελωρίων ἐλατῶν εἰς θέσιν ὁμαλὴν ἐν εἴδει ὀροπεδίου, ἐνθα ἀφιππεύσαμεν. Ὁ ἥλιος ἐχρύσου ἔτι τὰς πετρώδεις κορυφὰς τῆς πολυσχιδοῦς Οἴτης. Διὰ μέσου ἀποκρήνου μακρὰς χαράδρας διεφαίνετο κάτωθεν ἡμῶν τμήμα τῆς γραφικῆς πεδιάδος τῆς Φθίας καὶ ἀντικρυς ἐξηπλοῦτο ὀπισθεν τῆς ὀλοσειρᾶς τῆς Ὀθρυς ὡς λιμὴν πρὸς νέας κτήσεις ἢ λιμνη Νεζερός. Κεκμηκῶς ἐξηπλώθη ὑπὸ γηραιὰν ἐλάτην παρὰ κελαρίζοντα ἐκεῖ που κρυσταλλώδη ρύακα, ἀφιέμενος εἰς τὴν ρέμβην τῶν σκέψεων, αἵτινες κατεῖχον τὸ πνεῦμά μου ἱπτάμενον ἀκράτητον εἰς τὰς διαυγεῖς τοῦ κενοῦ ἐκτάσεις, ἐνῶ οἱ ἀκολουθοῦντές με

ἐτράπησαν εἰς τὴν σύμπηξιν νυκτερινῆς κατοικίας καὶ προπαρασκευὴν τροφῆς· ὁ μὲν κόπτων θαλεροὺς ἐλάτης κλώνους συνεπήγγυεν ἀρωματώδη στρωμνὴν, ἀπολήγουσαν εἰς χλοερὸν ἐρεισίνωτον, (γιατάκι καλούμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ) τὴν στρωμνὴν τῶν ἀρματωλῶν καὶ κλεπτῶν, ὁ δὲ ἀπέξεεν ὀβελίσκον διατρυπῶν τεμάχιον ἀμνοῦ, καὶ ἄλλοι σύροντες ἀπέξηραμένον ὀγκώδη κορμόν, ἐτοπιθέτουσιν αὐτὸν πρὸ τῶν κρασπέδων τῆς ἐτοίμου

Σ. Δ. Π. Σ. Ἡ ἀνωτέρω διατριβὴ τοῦ διαπρεποῦς πολιτευτοῦ καὶ νῦν Βουλευτοῦ Φθιώτιδος κ. **Νικολάου Δ. Χατζίδου**, ἀποτελεῖ δύναται τις εἰπεῖν ἐξαιρετικὸν συμπλήρωμα ἑτέρου περιδουδάστου αὐτοῦ ἄρθρου ἀπὸ τῆς **Κορυφῆς τοῦ Ἑλικῶνος**, ὅπερ πάλιν ἐφιλοξένησεν ἢ «**Ποικίλη Στοά**» εἰς τὸν πρῶτον τόμον αὐτῆς τοῦ ἔτους 1881.

Ἡ ἐκτοτε εὐέλπις καὶ χρησιμωτάτη πολιτικὴ δράσις τοῦ διακεκοιμένου ἡμῶν φίλου, ἀπέσπασεν ὀλοσχερῶς ἐκ τοῦ φιλολογικῆς κόσμου ἓνα γλαφυρότατον χειριστὴν τοῦ καλάμου, διότι ὁ κ. **Ν. Χατζίδου** εἰς τοὺς πρῶτους χρόνους τῆς θερμότερας πνευματικῆς ζωῆς διεκρίθη καὶ ὡς γλυκύτατος λαξευτῆς μουσικωτάτων καὶ ἁρμονικωτάτων στίχων καὶ ὡς ἐμπνευσμένος λογογράφος μὲ γλυκυστάτην φαντασίαν καὶ δύναμιν ὕφους, συνδυαζομένην πρὸς ἀπαράμιλλον κομψότητα, ζῆλευτὴν χάριν καὶ γοπτεῖαν λόγου.

ἦδη ἀπαλῆς στρωμνῆς μας ἀνάπτοντες πυρᾶν. Οἷα ἀφελῆς παρασκευῆ ἀναμιμνήσκουσα ἐμοὶ τὰς τύχας τοῦ Ῥεβινσῶνος. Δὲν παρῆλθε πολὺς χρόνος ὅτε μὲ ἀφύπνισεν εἰς τῶν συνοδοιπόρων μου ἐκ τοῦ κατέχοντός με διηνεκοῦς ὄνειρου καλῶν με εἰς δεῖπνον. Καὶ ἐκαθέστημεν περὶ τὴν φυσικὴν ἐκείνῃν τράπεζαν. Ὅπόσοι ἐκ τῶν δειπνούντων εἰς πολυτελεῖς τραπέζας θὰ ἐπεθύμουν ν' ἀνταλλάξωσι τὰ πολυτελῆ αὐτῶν ἐδέσματα πρὸς τὸ ἀπέριττον τῶν βουνῶν δεῖπνον· ὅπόσοι ροφῶντες τὸ ἀρόφητον νᾶμα τῶν ρυάκων τῆς Οἴτης, θὰ ἐμίσουν κατὰ τὸ θέρος καὶ αὐτὸν τὸν οἶνον τῆς Καμπανίας!

Τὸ δεῖπνον διεδέχθησαν αἱ ἀφελεῖς ἐκεῖναι διηγήσεις τῶν ὀρεσιβίων τέκνων τῆς πατρίδος μας, οἱ ἄθλοιοι τῶν ἀρματωλῶν, τῶν ὄφρων καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων τὰ μυθεύματα, ἐνῶ τῆς νυκτερινῆς αὔρας ἡ προσέγγισις διέχεε μέσῳ τοῦ ἀρμονικοῦ θροῦ τῆς ἐλάτης εὐχάριστόν τινα φρικίασιν εἰς τὰ σώματα ἡμῶν προσεγγιζόντων ἔτι μάλλον τὰς λαμπερὰς φλόγας τοῦ καιομένου κορμοῦ. Τ' ἄστρα ὑπέφωσκον ἄνω δειλὰ καὶ ὠχρὰ ὡς δάκρυα ὑποτρέμοντα ἀγνώστου θεότητος, ἐγγύοντα εἰς τὴν ψυχὴν μας τὴν γαλήνην τῆς ἐρήμου. Σιγῇ διεδέχθη τὰς ἀφελεῖς ἡμῶν διηγήσεις καὶ μόνον ἡ ἐλάτη ἐψιθύριζε τὴν ἀγνωστον τοῖς συνοδοιπόροις μου γλῶσσαν τῆς ἐσπέρας. Κωδωνίσκων ἀμφίβολος καὶ ἀραιὸς ἦχος ἔφθανε μέχρις ἡμῶν ἐντεινόμενος ὑπὸ συριγμούς ἀνθρωπίνους. Δὲν ἐδίστασα νὰ κατανοήσω ὅτι ἦτο αἰτόλος τις ἄγων εἰς νυκτερινὴν βοσκὴν τὸ ποιμνιον αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ μετ' οὐ πολὺ νεανίας ἐπλησίασεν ἡμᾶς. Ζωηρὸς τὴν ὄψιν, εὐσταλῆς τὸ σῶμα ἐκάθισεν ὀκλάδην παρὰ τὴν πυρᾶν καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ σελαχίου του μαχαϊρίδιον ἤρξατο ἀποξέων τεμαχίον ξύλου ἐκεῖ που ἐρριμένον, ἀποκρινόμενος λακωνικῶς εἰς τὰς ἐρωτήσεις ἡμῶν. Μόλις μ' ἐγνώρισεν ἠθέλησεν ὁ μικρὸς ἐκεῖνος αἰτόλος νὰ πληροφορηθῇ ὅποια μέτρα ἐλήφθησαν παρ' ἡμῶν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους περὶ δημοσίου ἀσφαλείας καὶ ἰδίᾳ περὶ ζωοκλοπῆς. Δὲν μοι παρεπονέθη περὶ τῆς βαρείας φορολογίας, οὐδὲ περὶ τῆς κακῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης μας ἐλάλησεν, ἀλλ' ἤρξατο ἀφηγούμενος περὶ τῶν γενομένων ζωοκλοπῶν, περὶ τῆς λυμαινομένης τὴν χώραν μας φυγοδικίας!

«Μέσα σαυτοῦς τοὺς δρόολαπας καὶ τὰ χιόνια ποῦ μᾶς ἐρίξεν ὁ Θεὸς ὅσπερ μας τοῦλάχιστον τὴν ἀσφάλεια τῆς ζωῆς μας καὶ τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἀγέλης μας, καὶ προσπαθήσατε νὰ μὴ ξαναγίνη τὸ κακὸν ποῦ ἦτανε ἄλλοτε τῆς κλεφτουριάς στὸν τόπο μας». Οἷον μᾶθημα μοὶ ἔδωκεν ὁ μικρὸς ἐκεῖνος αἰτόλος, ἢ μάλλον ὅποῖον μᾶθημα διδὲι εἰς τοὺς κυβερνήτας τῆς χώρας τὸ τέκνον τῶν βουνῶν, τὸ προσωρινὸν προστασίας αὐτῶν.

Καὶ ὕστερον ζητοῦμεν νὰ ἐπιτελέσωμεν τὸ πρὸς τοὺς ὑποδούλους ἀδελφοὺς κληροδοτηθῆν ἡμῖν καθῆκον διὰ τῆς αἱματσοφούς διαθήκης τῶν προγόνων μας, συντάττοντες τὴν χώραν διὰ τῆς ἀνοργανώσεως τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων αὐτῆς, καὶ ὕστερον ζητοῦμεν ν' ἀνορθώσωμεν τὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δημοσίᾳ πίστιν, κανονίζοντες τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας οὕτως ὥστε νὰ ἐμπνεύσωμεν πεποιθήσιν εἰς τὰ ξένα

κεφάλαια, καὶ ὕστερον συζητοῦμεν περὶ αὐτοδιοικήσεως τῶν δήμων, καὶ ἀμεριμνῶμεν περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ἐρείσματος τῆς πολιτείας, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἀποσυντίθεται ὁ ὄργανισμὸς παντὸς εὐνοουμένου κράτους. Στερούμεθα δημοσίας τάξεις, στερούμεθα δημοσίας ἀσφαλείας. Ἐγειρομένη ὄθεν πάντες οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ τύπου οἱ ἐργάται τὴν φωνὴν ἡμῶν οὐ πῆρ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς τάξεως, ἐργασθῶμεν πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ ἀσφαλοῦς αὐτοῦ θεμέθλου τῆς πολιτείας, ὑψοῦμενοι ὑπεράνω τοῦ πολιτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ, καταπατοῦντες τὸ ἐρπετὸν τοῦ εἰδεχθοῦς φατριασμοῦ.

✱

... Ἦδη ἡ νύξ βασιλεύει πανταχοῦ, ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου κλίνου-
 εἰς ὕπνον, βυκαλιζόμενοι ὑπὸ τοῦ κελαρύσματος τοῦ ἀενάως κυλινδου-
 μένου ρύακος καὶ τῆς ἐλάτης ψιθυρίζουσας τὸ ὑπναλέον αὐτῆς ἄσμα. Ἀπὸ
 τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ κατέρχεται ριγηλὸς ὁ ἄνεμος ἀναγκάζων ἡμᾶς
 νὰ συσπειρώμεθα ὑπὸ τὰ ἐγχώρια καλύμματα τῶν ὄρεσθίων. Καὶ ὁ γη-
 ραῖος κορμὸς καίεται θερμαίνων ἡμᾶς ὡς ἄγρυπνος φύλαξ διὰ τῶν φλο-
 γῶν αὐτοῦ· δημολογῶ ὅτι ὁἰωρος ὕπνος ἀνεπλήρωσεν ἐν ἐμοὶ τὸν μακρὸν
 ὕπνον τῶν νυκτῶν τῶν πόλεων. Ἐμεσουράνει ἡ πλειὰς ὅτ' ἐγερθεὶς
 ἀφύπνισα τὸν πρόθυμον ὀδηγόν μου τὸν μέλλοντα νὰ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν
 ὑψηλότεραν ἀκρῶρειαν τῆς Οἴτης. Παρμεῖναμεν ἐπ' ὀλίγον τὴν ἀνατο-
 λὴν τῆς φθινούσης σελήνης, καὶ ἐπισάξαντες τὸν ἵππον ἠρξάμεθα ὀδεύ-
 οντες ἐν μέσῳ τοῦ σκότους συγκιρομένου ὑπὸ τὰς ὠχρὰς ἀκτῖνας αὐτῆς.
 Ἠκολούθουν τὸν ἀκαταπόνητον ἐκεῖνον ὀδηγόν μου, ὡς ὁ Δάντης τὴν
 αἰθερίαν αὐτοῦ ὀδηγόν, ἀγνοῶν ποῦ βαίνω. Ἐδῶ ἀνυψοῦντο πελώριοι
 ἐλάται, μαῦραι ὡς ἄλλου γίγαντος σκιαί, ἐκεῖ προέβηλον ἀπόκηρμαι
 βράχοι λευκαίνόμενοι ὑπὸ τῆς φέβης ὡς ὠχρὰ φάσματα τοῦ ἀσφοδιλοῦς
 λειμῶνος, ἔνθεν ἠκούοντο καταρρέοντα ὕδατα, καὶ εἰς τὰ βᾶθη ἀντελά-
 λει ἡ κραυγὴ παιμνικοῦ τινος κυνὸς ὡς ἄλλη ὕλακὴ τοῦ κερβέρου, εἰκὼν
 τελεία τοῦ ἀρχαίου ἄδου, ἐνῶ ἄνωθεν ἐσελάγει τὸ στερέωμα τοῦ οὐρα-
 νοῦ ἀναπαριστῶν κατ' ἀντίθεσιν τοῦ κάτω σκοτεινῶς αὔρα διέπνεεν ὡσεὶ
 μέλλον τῆς ἀθανάτου ψυχῆς. Λεπτὴ ἀρωματώδης αὔρα διέπνεεν ὡσεὶ
 κατερχομένη ἐκ τῶν ἄστρον, ἔν' ἀσπασθῇ τὰ βλέφαρα ἡμῶν, φίλημα
 ἀοράτου προσφιλοῦς ψυχῆς ἐκεῖ που περιπίπταμένης, μεθ' ἧς ἄλλοτε ἐν
 τῇ ζωῇ ἀνήλθον τὴν κορυφὴν τοῦ Ἑλικῶνος. Πρὸς βορρᾶν ἐξετείνετο
 λαμπρὰ ἡ μεγάλη ἄρκτος, ἄνωθεν τῶν κεφαλῶν μας ἐσπινθῆριζε τὸ
 σύμπλεγμα τῆς πλειάδος, ἐνῶ φωτοβόλος ὁ μεγαλοπρεπὴς ἀστερισμὸς
 τοῦ Ὠρίωνος διηυλάχου ὡς ἄλλη ὀμηρικὴ ἄμαξα τὰ κυανᾶ τοῦ ἄνω
 πόντου πελάγη, καὶ πέραν πρὸς τὴν Δύσιν τηλαυγὴς ὁ ἀστὴρ τῆς Ἀφρο-
 δίτης διεχάραττεν ὡς εἰδῆμων ὀδηγὸς τῆς ἀναμενομένης ἡοῦς τὴν αἰθε-
 ρίαν τροχίαν. Ἐν πρὸς ἐν ἐσβέννυτο τ' ἄστρα ὡς ἄλλα ὠχρὰ ἄνθη
 ὄρεπόμενα ὑπὸ τῆς νυκτὸς διὰ τῆς σεληνιαίας αὐτῆς ὄρεπᾶνης ἢ ἐπὶ
 τέλει ἀπέκρυπτε καὶ αὐτὴν ὀπισθεν τῆς ἀκρῶρειας τοῦ Τυμμη-
 στοῦ, ζηλότυπος μὴ δι' αὐτῶν κοσμήσῃ τὸ ἄρχαυ τῆς ἡ ὑποφώσκουσα

ἦώς . . . Ὀλίγα ἔτι βήματα καὶ φθάνομεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Οἴτης.

Ἐπάτησε τέλος ὁ πούς μου τὰ παρθενικά αὐτῆς ἔδαφη.

Χαῖρε πεφιλημένη τῆς Οἴτης κορυφή. Χαῖρε τῶν ἀνέμων καὶ τῶν
 ὑετῶν ἢ κατοικία. Χαῖρε τῆς βροντῆς καὶ τῶν χιόνων ἢ στρωμνή.
 Χαῖρε αἰώνια τάφε τοῦ Ἡρακλέους.

Οἶον ἀπερίγραπτον θέαμα ἐκτυλίσσεται κάτωθεν ἡμῶν. Ἐν μέσῳ
 φωτεινῆς ἡμίχλης διαδοχικῶς προβάλλουσιν αἱ κορυφαὶ τῶν κύκλω
 ὀρέων, αἱ ἄκραι τῶν αἰγιαλῶν, ἡ πλάξ τῆς θαλάσσης καὶ τέλος τὰ
 πλάτη τῶν κοιλάδων. Νομίζει τις ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην συμπαρί-
 σταται μάρτυς τοῦ ὑπεράτου ὄντος δημιουργοῦντος διὰ τῆς πνοῆς αὐτοῦ
 τὴν πλαττομένην φύσιν. Καὶ μετ' οὐ πολὺ γιγαντιαῖαι ἀκτῖνες ἐξα-
 πλούμεναι ἀνὰ τὸν ὀρίζοντα, ἐγγίνουσι πρὸς ἀνατολὰς ἀτελεύτητον ὑπέ-
 ρυθρον λάμψιν· οὕτως ὡς ἄλλη πυρκαϊὰ λυμαίνεται τὴν φύσιν ὀλόκληρον.

Πρῶτην φορὰν καθ' ἣν συνέλαβον ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ μύθου τοῦ Φάε-
 θοντος. Ἐνόμιζέ τις ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπιβκίνων τοῦ ἄρματος τοῦ
 πατρὸς αὐτοῦ ὁ τολμηρὸς υἱὸς παρασύρεται ὑπὸ τῶν θυμοειδῶν ἐκείνων
 ἔππων καὶ ἀδεξίως ἠνιοχῶν ὀλίγου δεῖν νὰ πυρπολήσῃ τὸν κόσμον ὅλον,
 ὅτε κερανούμενος παρὰ τοῦ Διὸς ὑποκαθίσταται ὑπὸ τοῦ ἀθύμονος αὐτοῦ
 πατρὸς, ὅστις μεγαλοπρεπῆς ἀνέρχεται ἐκ τοῦ πόντου ἐπὶ τοῦ ἄρματος
 αὐτοῦ καταπόρφυρος ἐκ τῆς καταλαβούσης αὐτὸν ὀργῆς. Δυνάμεθα πρὸς
 στιγμὴν νὰ τὸν ἀτενίσωμεν νεύοντα χαμαί, ὅτε πρὸ τοῦ καθήκοντος
 λησμονῶν τὴν κατέχουσιν αὐτὸν ὀργὴν βίπτει τὸ βλέμμα του ἀνὰ τὴν
 ὑπ' αὐτὸν φωτιζομένην φύσιν ἀναγκάζων ἡμᾶς τοὺς θνητοὺς νὰ μὴ τολ-
 μῶμεν ν' ἀτενίσωμεν αὐτόν. Ἐγγύς μου διακρίνω ἐπὶ λιθίνου βάρθρου
 πυραμίδα ἐκ λίθου Πεντελικοῦ, ἀλλ' ἀφίνω νὰ περιεργασθῶ τὴν διαρκῆ
 αὐτὴν ἀνάμνησιν φιλομούσου ἡγεμόνος βραδύτερον, θαμβούμενος πρὸ τοῦ
 κύκλω μου ἐκτυλισσομένου μεγαλοπρεποῦς θεάματος. Τὸ χειροποίητον
 ἔργον ὑποχωρεῖ πρὸ τοῦ ἔργου τοῦ Δημιουργοῦ.

Ἴδου πρὸ ἐμοῦ ὁ χάρτης τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ πέραν αὐτῆς
 ἰχνογραφούμενος ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ. Κάτωθεν ὁ Λαμιακὸς
 κόλπος ὡς μικροσκοπικὸς λιμὴν περισφηνούμενος ὑπὸ τῶν ὀρέων τῆς Λα-
 κριδος, εἰς τὰς ἀμώδεις τοῦ ὁποῖου ἀκτὰς διακλαδοῦται ὡς εἰς ράκη
 ἐσχισμένα ὁ τελμογόνος Σπερχειός. Καὶ κύκλω αὐτοῦ ἡμαλή, χρυσιζουσα
 ἡ πεδιάς τῆς Φθιώτιδος, πεποικιλμένη ὑπὸ χωρίων προσομοιαζόντων
 ἀγέλην περιστερῶν, ἄνω τῶν ὁποίων ὑπέρκειται ἡ προσφιλὴς μοι πόλις
 τῆς Λαμίας. Παρ' αὐτὸν ἐξαπλοῦται ναχελῶς ὡς ἄλλη Τιτανὶς τανύουσα
 τοὺς βραχιόνια αὐτῆς, μόλις ἀφυπνισθεῖσα, ἡ νῆσος Εὐβοία, διήκουσα μέχρι
 τῶν ὀρέων τῆς Καρυστίας, ἐπὶ τῶν ὧμων τῆς ὁποίας ἐπικάθηται νεφύ-
 ῳριον ὁμοιάζον πρὸς κροσσωτὸν ἐπωμίδιον περιχρυσωμένον ὑπὸ τοῦ ἡλίου,
 πέραν γαλανὸς ὁ Εὐβοϊκὸς κόλπος ἡρεμεῖ σιζόμενος ὑπὸ τῶν λιχαδῶν,
 αἵτινες ἀνέδυσαν ἐπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐκσφενδόνισιν τοῦ γίγαντος Λίχα
 ἐντεῦθεν ἐκ μιᾶς ἀκρωρείας τῆς Οἴτης ὑπὸ τοῦ ἡμιθέου Ἡρακλέους, ὅστις

μετὰ τοιαύτης ὀρυθῆς ἐτίναξε μακρὰν ἐκεῖ τὸν σφοδρὸν αὐτοῦ ἀντίπαλον, ὥστε ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ διεσχίσθη εἰς ἀπόκρημνον χαράδραν τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἔστη.

*Ω, δὲν εἶναι μῦθος τῆς ἀρχαίας ἡμῶν πατρίδος ὅστις νὰ μὴ ὑποκρύπτῃ ἐν αὐτῷ σοφὴν τινα ἀλληγορίαν, ἀκριβῆ παρατήρησιν, ἀλήθειαν. Δὲν διαβλέπει τις ἐν τῷ μύθῳ αὐτῷ τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἀποτέλεσμα μεγάλου σεισμοῦ διασχίσαντος μίαν τῶν κορυφῶν τῆς Οἴτης εἰς μέγα χάσμα, οὕτινος ὁ ἀντίκτυπος ἐδόνησε τὰ βᾶθη τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου, ἐκ τῶν σπλάγγων τοῦ ὁποίου ἀνέδυσαν ὡς τμήματα διαμελισθέντος σώματος αἱ νησίδες Λιχάδες ;

✱

*Ὅπισθεν τῆς Εὐβοίας ὁ ἀπέραντος πόντος καὶ ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἡ νῆσος Σκύρος, διακρινομένη ὡς μελανὸν νέφος, καὶ πέραν αὐτῆς τὸ ἀχανές συνυφαινόμενον μετὰ τοῦ ἡμιχλώδους ὀρίζοντος. Δυστυχῶς δὲν ἦτο τόσῳ διαχυγῆς ἢ ἀτμόσφαιρα, ὥστε νὰ φθάσῃ ὁ ὀφθαλμὸς μας πέραν ἀκόμη μέχρις ἐκεῖ, ἔνθα ἡ παράδοσις λέγει, μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἐντεῦθεν ἐκτείνεται ἡ πεδιάς τῆς Λοκρίδος καὶ ὀπισθεν αὐτῆς διαβλέπομεν ὡς ἡμιχλώδη θάλασσαν τὴν ἀπέραντον τῆς Κωπαίδος πεδιάδα· οὐχὶ μακρὰν αὐτῆς διαγράφεται εἰς τὸ κενὸν ἢ κορυφὴ τοῦ Ἑλικῶνος. Μέλαν νέφος αἰωρεῖται ἄνωθεν αὐτοῦ ὡς ἄλλος πένθιμος πέπλος, ὅστις ἀπέπτῃ τῶν νεφελῶν τῶν φυγαδευθεισῶν ὑπὸ τῶν ἀτελευτήτων πυρκαϊῶν τοῦ δάσους ἐρατεινῶν Μουσῶν. Ἀναφαντάζομαι τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο τέμενος τῶν Μουσῶν ὑπὸ τὰς ὑπερείας τοῦ ὁποίου ἐιδιδάχθη τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὁ πολὺς Ἡσίοδος, ἔρμαιον ἤδη τοῦ πυρός καὶ τῆς ἀσυγγνώστου ἀμελείας ἡμῶν. Βλέπω τοῦ Κιθαιρῶνος τὰς πετρώδεις κορυφὰς καὶ διὰ τῶν πευκοστεφῶν κρημνῶν ἀναπλάττω βαδίζοντα ἐπὶ τῆς βακτηρίας του τὸν τυφλὸν Οἰδίποδα ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῆς ἐγκαρτερούσης Ἀντιγόνης. Ἐντεῦθεν ἀνυψοῦνται ὡσεὶ ἀλληλοκρατούμεναι αἱ δλοσειραὶ τοῦ Κόρακος (τῶν Βαρδουσίων καὶ τῆς Γκιώνας) καὶ ἔναντι αὐτῶν ἐγείρεται ὡς γίγας ὁ νεφοστρίμμων Παρνασσός. *Ω, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ποτισθῶ τὰ νάματα τῆς Κασταλίας, ὅπως μέλψω τὸν Ἀπόλλωνα ἐν μέσῳ τῶν νυμφῶν ὀρχουμένων περὶ αὐτόν, καὶ σκιαγραφήσω τὸ ἱερὸν αὐτοῦ τέμενος, τὸ ἄδυτον τῶν Δελφῶν. Δυτικῶς τυποῦται ἐπὶ τοῦ οὐρανίου χάρτου ἡ κωνοειδῆς τοῦ Τυμφρηστοῦ ἀκρόρεια καὶ ὀπισθεν αὐτῆς τ' ἀπόκρημα τῆς Εὐρυτανίας βουνά. Πέραν ἐκεῖ διαγράφεται τὸ σῦνδρον Πήλιον, ἀναμιμνήσκον μοι τὴν ἀρχαίαν Ἰωλκόν, τοὺς ἄθλους τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας, τὴν Κολχίδα καὶ τῆς Μηδείας τὸ φοβερὸν πάθος τῆς ζηλοτυπίας, καὶ ἐπὶ τῶν πετερύγων τῆς αὔρας φέρονται εἰς τὸ οὐς μου οἱ στίχοι τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς ἐλευθερίας Ῥήγα Φερραίου. Ἀπώτερον ἐκτείνεται τοῦ Πίνδου ἡ μακρὰ σειρά, ἐφ' ἧς ἀκούεται ὑπόκωφος ὁ κρότος τῶν ἐπιπολαζόντων ἐκεῖ κεραυνῶν. Χαιρετίζω μετὰ σεβασμοῦ τὰ ἔδαφῃ ἐφ' ὧν τὸ πρῶτον ἀνεφάνησαν τὰ στίφη τῶν ἀρματωλῶν καὶ κλεφτῶν, τῶν προαγγέλων αὐτῶν τῆς ἀναγεννηθείσης ἐκ τῆς τέφρας μητρὸς Ἑλλάδος, στρέφω ἔνδοκρον τὸ ὄμμα πρὸς τὴν γραφι-

κὴν ὄξιν, ἧτις ἐνέπνευσε τόσῳ θαυμασίῳ τὴν δημῳδῆ ποιήσιν εἰς τὸ νὰ ἐξυμνήσῃ τὰ κάλλη αὐτῆς καὶ τοῦ γηραιοῦ Ὀλύμπου, ὅστις εἰς τὸ βάθος ἀνυψοῦται θίγων τὸν οὐράνιον θόλον. Ἐνθουν τὸ πνεῦμά μου ἵπταται εἰς τοὺς χρόνους τῆς μυθολογίας καὶ μοὶ παρίσταται ὡσεὶ πρὸ τῶν ὀμμάτων μου ἡ ἔδρα τῶν Θεῶν.

Ἀναφαντάζομαι τοὺς Ὀλυμπίους εὐωχομένους. Τὴν Ἀφροδίτην φιλαρέσκως κρατοῦσαν τὸ μῆλον τοῦ κάλλους, τὴν Ἄθηναν σωφρόνως διαλεγομένην μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, τὴν Ἥβην τείνουσαν τῷ πατρὶ ἀνδρῶν τε θεῶν τε κύπελλον νέκταρος, τὴν Ἥραν ὀργίλως ἀτενίζουσαν αὐτόν, τὸν Ἥφαιστον σκώπτοντα καὶ τὸν Ἑρμῆν φέροντα τὰ πίδαλα αὐτοῦ, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἵπτάμενον τὸν ἄγγελον αὐτόν τοῦ Διὸς ἀνά τοῦ Καυκάσου τὰ πάγη, κομίζοντα, τίς οἶδεν, οἶαν ἀγγελίαν εἰς τὸν ἐκεῖ προσπεπασσαλευμένον Προμηθεά, καὶ ἐν τῷ ἅμα βλέπω τὸν Ὀλυμπον καλυπτόμενον ὑπὸ νεφελῶν, ἃς συνεσώρευσεν ἡ μῆνις τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς. . .

✱

. . . . Τὰ νέφη πολλαπλασιαζόμενα καλύπτωσι τὸ πλεῖστον τοῦ ὀρίζοντος . . . βρονταὶ ἀκούονται. . . ψεκάδες πίπτουσι. Καὶ πρὶν ἢ ἀποχαιρετίσω τὴν κύκλω μου ἐκτυλισσομένην μεγαλοπρεπῆ φύσιν, ἵσταμαι πρὸς τῆς ἐκεῖ ὑψουμένης πυραμίδος. Κύψας συνέλεξα τεμάχιά τινα τεθραυσμένα εἰς ἀνάμνησιν καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους ἀναβάσεώς μου, καὶ τῆς ἀναμνήσεως τῆς ἐπὶ τῆς Οἴτης ἀναβάσεως τῶν φιλομούσων ἐκείνων ἡγεμόνων, τοῦ Ὄθωνος καὶ τῆς Ἀμαλίας, οἵτινες κατὰ τὸ θέρος περιερχόμενοι τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν δὲν ἄφινον ἀξιοθέατον μέρος, δὲν ἄφινον κορυφὴν βουνοῦ ὅσῳ καὶ ἀπόρημον, ἦν νὰ μὴ ἐπισκέπτοντο, λάτρεις τοῦ καλοῦ, τέκνα τῆς ποιητικῆς οἰκογενείας τῶν Βιτελσβάχων. Ἡ κοινωνικὴ θύελλα κατέρριψε τοῦ θρόνου τοὺς βασιλεῖς ἐκείνους, ἡ θύελλα τῶν ὑετῶν συνέτριψεν εἰς τεμάχια τὴν μαρμαρίνην στήλην. Τὸ συντετριμμένον στέμμα ἐπηκολούθησεν ἡ συντριβείσα στήλη. Καὶ μόνον ὁ ὀδοιπόρος διακρίνει ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων τεμαχίων τὰ ὀνόματα τῶν σεπτῶν τῆς πατρίδος μας πρώτων βασιλέων. Δὲν τὰ ἐξῆλειψεν ὁ χρόνος, ὡς δὲν ἐξηλήφθη ἡ ἀγαθὴ αὐτῶν ἀνάμνησις ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων. Παρὰ τὰ ὀνόματα αὐτὰ τὰ τετιμημένα ἀναγινώσκω καὶ τ' ὄνομα τοῦ σεβαστοῦ μοι πατρός, ἀκολουθήσαντος τοὺς ἡγεμόνας ἐκείνους καὶ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Δάκρυ κατέβλυσε τῶν ὀμμάτων μου. Δὲν ἦτο μόνον τὸ δάκρυ υἱοῦ ἐπὶ τῇ θλιβερᾷ ἀναμνήσει τῆς στερήσεως πολυτίμου πατρός, ἦτο τὸ δάκρυ, ὅπερ χύνει ἡ ἀνθρωπότης ἀναφαντάζομένη ὅτι ἡ τόση ἔμπνευσις ἢ κατέχουσα ἐπὶ τῷ ἐκτυλισσομένῳ θεάματι τῆς μάγου φύσεως τὰ στήθη ἐκείνων, ὑφ' ἧς ἐξάρσεως κατέχομαι καὶ ἐγὼ τὴν στιγμὴν αὐτήν, μετεβλήθη εἰς σποδόν. . .

Καὶ κύπτων τὴν κεφαλὴν κατέρχομαι βρυαλγῆς τὰς πλευρὰς τοῦ ὄρους, ἀνακραζὼν πρὸς τὴν κύκλω μου ἀποχαιρετιζομένην φύσιν: «^Ω φύσις πόσον εἶσαι ὠραία ἀλλὰ καὶ πόσον σκληρὰ εἰς τὰ τέκνα σου».

(Ἐγγραφὸν ἐν Λαμίᾳ κατ' Αὐγουστον τοῦ 1891)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΧΑΤΖΙΣΚΟΣ

✱ ✱ ✱